№ 59 (255) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty. na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 59 (255) Hod III. Wilnia. 30 lipnia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telehramy.

29 lipnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Miascowyje ataki anhličan na poŭnačy ad Lis, na poŭnačy ad Skarp i na paŭnočnym bierazie Sommy adbity.

Front niamieckaha Naślednika: Na adrezku na paŭdnia ad En paabiedzi, na poŭnačy ad Wilmontuar, paśla silnaj artyleryjskaj padhatoŭki pačalisia miascowyje nastupleńni worahaŭ, ale byli adbity kontratakami.

U načy z 26 na 27 lipnia miž Urk i Ardr my zhodna s planam ačyścili piaredni pojas našych pazycyj i zaniali liniju Fer-an-Tarnua — Wil-an-Tarnua. 27 lipnia worahi abstreliwali našy pakinutyje pazycyi. Nastupaŭšyje worahi wiali čyślenyje ataki, katoryje skončylisia adbićciem worahaŭ.

LUGANO. Anhlicki hienerał Miller, jaki znachodzicca ŭ Italii na oficyoznym stanowiščy, haława „sajuza adradžeńnia Rasiei", pawoełuh «Secolo» pryznaŭ kaniečna patrebnym, skinuć bolšewicki ŭrad u Rasiei. Tady Rasieja iznoŭ zajmieć swajo miesca miž sajuźnikami. Jon damahajecca, kab narod ekanamičnymi zahadami byŭ padburen proci bolšewikoŭ i niemcaŭ. Wojski sajuźnikaŭ pawinny złučycca s sibirskimi wojskami. Amerykancam pawinna być addadziena sibirskaja daroha, bo jany jašče nie majuć patrebnaj dziela wajewańnia na zachodzi praktyki.

KIJEU. U Rostowie apublikawana ŭmowa miž uradam Donskaj obłaści i ŭraeam Astrachanskaje obłaści. Abodwa ŭrady abiecajuć adzin adnamu pamahać u baraćbie z bolšewizmam. Jany-ž chočuć arhanizawać nowuju dzieržaŭnuju federacyju ŭ bytaj paŭdniowaj Rasiei, katoraj paŭnapraŭnymi členami byli-b obłaści Donskaja i Astrachanskaja.

BERLIN. Ukrainskaje telehrafnaje ahienctwa nakazywaje, što niamieckaja wajennaja kamanda ŭ Ukrainie pieredała Ukrainie čaść bytaha rasiejskaha čarnamorskaha fłota. Dola reśty karabloŭ budzie wiadoma ŭ bližejšych dniach.

BERLIN (W.T.B). 23 lipnia paśla doŭhaha pierarywu 50 irlandzkich nacyanalistaŭ iznoŭ pryniali ŭčaście ŭ zasiedańni anhlickaj nižniaj pałaty. Dilon padaŭ zara rezalucyju z žadańniem, kab u adnosinach da Irlandyi była wiedziena palityka, adpawiedajučaja wysokim pryncypam, wyskazanym Wilsonam u jaho apošniaj pramowie. Ciapierašniaja palityka niazhodliwa s tymi pryncypami, u imia katorych sajuźniki wiaduć wajnu.

BAZEL. Pryjechaŭšyje ŭ apošnim časie ŭ Francyju amerykanskije wojski składajucca napaławinu z amerykanskich nehraŭ. Napłyŭ čornych wojsk wyzwaŭ u Francyi ahulnaje rasčarawańnie.

WIENA (W.T.B). *Uradowa*. U Ałbanii s pryčyny našaha nastupleńnia adpor worahaŭ uzrastaje. Našy pazycyi ŭ zawarocie Semini wydzieržali piać wostrych atak, krywawa adbitych. U wakolicach Mali Solowes worahi atakawali čatyry razy, ale byli adbity ahniom i kontratakami.

BUDAPEŠT. Parlamenckaja śledčaja kamisija, katoraja wiadzie śledztwa ab členach b. ministerstwa Bratianu, wykryła dakumenty, jakije wielmi abwinawačywajuć čynnaści byŭšaha ŭradu. Užo ciapier wina padsudzimych zuosim dawiedziena.

BUKAREŠT. Rumynski senat zaćwiardziŭ abwinicielny akt proci Bratianu.

HAAGA. Belhijski minister-prezydent Koreman naznačyŭ kamisiju z 11 členaŭ dziela razhladu pytańnia ab ŭžywańni flamandzkaj mowy ŭ Belhii. Ab rezultatach jaje raboty haworyć užo toje, što bolšaja čaść členaŭ jaje —nie flamandcy.

LUGANO. 28.VII. Sprawa byŭšych rasiejskich ministraŭ Protopopowa i Makłakowa pačałasia ŭ Maskwie.

LONDON (Reŭter). 28.VII. Uradowa. Wialikšaść bastujučych rabotnikaŭ wajennych fabryk pačnie swaju rabotu zaŭtra.

ŠTOKHOLM. La bierahoŭ Aŭstralii zatanuŭ karabiel katory, wioz 540 tysiač pudoŭ pšonnajmuki ŭ Šwecyju.

BERLIN. *Uradowa*. U kanale zatopleno 21,000 tonn.

RYHA. Štabs-kapitan R. paznajomiŭsia ŭ 1917 h. ŭ Dorpacie s Bryhidaj B. z «minuŭščynaj». Pastanawiŭšy z joj ažanicca, jon pamiaściŭ jaje ŭ swajej siamji ŭ Pieciarburzi. Ulubiŭšysia ŭ jaje pa wušy, R. u niekalki miesiacaŭ rastraciŭ na swaju niawiestu ŭsio swajo bahaćcie. Ubačyŭšy, što ŭžo bolš niema čym pažywicca ad R. jana kinuła jaho i pierejšła da adnaho kupca ŭ Ryzie. 19 lipnia R. sustreŭsia s swajej niawiestaj na wulicy i pačaŭ z joj hutarku. U časie hutarki jon dastaŭ kinžał i pierarezaŭ joj horła. Na sudzie jon raskryŭ uwieś abraz swaich znosin z zabitaj i pryznaŭ siabie winawatym. Sud pryznaŭ źmiakčajučyje akaličnaści i zasudziŭ R. na try hady ŭ wastroh.

SUWAŁKI. Pazwaleńnie chadzić pa wulicach da 12 hadziny wyzwało tut toje, što maładziož poznaj paroj, kali pracoŭny narod užo śpić, padnimaje na wulicach strašenny šum. Štadthaŭptman z hetaj pryčyny wydaŭ prykaz, što hulać pa wulicach možna tolki da 11 hadz.

Da pracy!

Żywa, żywa da raboty—
Biez ahladki, chto što može!
Usie rodny biez raščotu,
Usich praca budzie zhoža!
Ciotka.

Paśla apawieščeńnia niezaležnaści Biełarusi ŭ uschodniaj čaści jaje (nowaja niamieckaja akupacyja) pačałasia šyrokaja arhanizacyjnaja rabota. Rabota heta wiadziecca z dwoch kancoŭ: z adnaho boku biełaruski ŭrad u Miensku starajecca ŭtwaryć sieć upraŭleńnia krajem, apirajučysia na miascowyje biełaruskije rady, naznačajučy ŭsiudy swaich paŭnamočnikaŭ; z druhoha— arhanizujecca sama prawincyja, pawiety, miastečki i wioski, hdzie, jak wiadoma, astalisia samaŭpraŭnyje arhanizacyi, dy ciapier pierastroiwajucca na nacyanalnych asnowach. Zbudziła sia naša wiaskowaja małodź: zusiul iduć wiestki, što i tut, i tam zakładajucca kružki i kulturna-praświetnyje arhanizacyi („Zarnicy" ŭ Słabadzie i Starycy Słuckaha paw. i inš.). I treba ščyra prywitać hetu prajawu nacyanalnaha prabudžeńnia biełaruskich narodnych mas, bo heta—fundament našaje nacyanalnaje budučyny.

Niamieckaja akupacyja nijakich praškod u hetym nia robić: niahledziačy na bytnaść niamieckich wojsk, hramadzkaje žyćcio ŭ uschodniaj Biełarusi nie zamiraje, a raźwiwajecca dalej,—apračа tych wakolic, dzie haspadarka polskich legionieraŭ dušyła kožnuju žywuju prajawu narodnaj samačynnaści. I toje, što robicca ciapier na ŭschodzi ad bieraściejskaje linii, pawinno służyć prykładam i dziela zachodniaj Biełarusi.

Praŭda, tut — s pryčyny blizkaści fronta—złažylisia niepamysnyje dla nas warunki žyćcia, i nielha hawaryć ab šyrejšaj arhanizacyjnaj sieci. Ale bolš, tym žywiej pawinny bracca za rabotu ŭsie świadomyje biełarusy pa wioskach i miastečkach. Nia hledziačy na wajenny stan, *na nacyanalnym hruncie* pracawać možna i ŭ nas. Iarki prykład dajuć nam Šastaki s swaim starastam Falkiewičem (členam Biełaruskaje Rady ŭ Wilni) i susiednije wioski (pad Turhielami, Rukojniami), dzie ŭtwaryłasia swajo hniazdo nacyanalnaj raboty: tam sami sielanie pazakładali biełaruskije škoły, ładziać teatralnyje predstaŭleńni, wypisywajuć šmat biełaruskich knižek i hazet i budziać nacyanalnuju świadomaść uwa ŭsiej wakolicy. Takije-ž hniozdy pačynajuć twarycca i tam, hdzie jość biełaruskaja škoła dy ŭ joj siadzić dobry biełarus wučyciel. Na žal, warunki sučasnaha žyćcia nie dajuć mahčymaści našym narodnym wučycialom wiaści swaju rabotu družna, arhanizawana,—i hetak tolki najbolš enerhičnyje i papraŭdzi idejnyje wučyciali majuć dawoli śmiełaści i inicyatywy, kab bracca za rabotu ŭ adzinočku, samatuham.

Woś, u hetym kirunku pawinny pracawać u nas pa wioskach usie, chto duž, chto maje biełaruskaje serce i biełaruskuju dušu, chto žadaje lepšaje doli i ščaścia swajmu narodu. S kažnym dniom prybywaje ŭ nas biełarusaŭ z Rasiei i z uschodniaje Biełarusi, dzie jany pieražyli momenty najwialikšaha nacyanalnaha padjomu, kali ŭ armii adbywalisia pryfrantowyje biełaruskije žjezdy, kali ŭsia Biełaruś ažno pa Smalensk słała swaich deputataŭ na wializarny ŭsiebiełaruski žjezd u Miensku razahnany bolšewikami. Hetyje nowyje ŭ nas ludzi pawinny prynieści ŭ našy wioski nowy duch, pawinny budzić naš narod, kab paznaŭ, chto jon, kab zrazumieŭ, chto jaho pryjaciel i chto worah, kab śmieła padniaŭ panurenuju haławu i jasnymi wačyma hlanuŭ na świet Božy. Dzie jość choć adzin świadomy biełarus, jon pawinien pierš za ŭsio parupicca ab biełaruskuju škołu. Dzie adkryłasia škoła, tam treba wypisywać biełaruskije knižki i hazety, arhanizawać chory, ładzić wiečarynki i predstaŭleńni, dabiwacca biełaruskaha kazańnia i dadatkowaha nabaženstwa ŭ kaścieli i cerkwi, treba swaim prykładam pociahnuć za saboj susiednije wioski—usiu wakolicu. Tolki hetkim sposabam možem my ciapier pracawać dla biełaruskaj sprawy ŭ miežach staroj akupacyi, nie bajučysia nijakich praškod ad niamieckaje ŭłaści: pracawać kulturna na biełaruskim hruncie nichto zabaranić nia može. A hetak pryhatujecca ŭ nas hrunt i dla budučyny, kali biełaruski narod budzie pryzwan padać swoj hołas praz swaich wybrancoŭ, jakije zasiaduć u swaim sejmie sudzić i radzić ab rodnaj ziamli.

J. Mieleška.

Wialiki krok upiarod.

(*Kala ziamielnaha pytańnia*).

Razwiazka ŭ nas ziamielnaha pytańnia wymahaje ŭ pieršy čarod pawialičeńnia małaziamielnych sielanskich haspadarstwaŭ. Pry hetym nielha abminuć narušeńnie taho pryncypa, na katorym dzieržycca ŭwieś dabrabyt panujučych kłasaŭ: pryncypa niezačepnaści prawa prywatnaje ŭłasnaści. U jakoj by formie hasudarstwienaja ŭłašć ni žbirałasia nadzialić ziamloj małaziamielnych chlebarobaŭ, kab pastawić ich haspadarku na krepkich asnowach (—biaz hetaha nijakaja reforma nie daść u nas karyści!), — ziamlu henuju treba ŭziać u tych u kaho jaje šmat. Ci jaje woźmuć biez nijakaje płaty, ci za płatu,—heta inšaja sprawa; ale tak, ci siak pierachod ziamli ad wialikich ułaśnikaŭ da pracoŭnaha sielanstwa wymahaje *prynuki zakona*, — značyć, narušaje prawa niezačepnaści prywatnaje ŭłasnaści.

Praciŭniki hetkaj raźwiazki ziamielnaha pytańnia zaŭsiody wystupali proci jaje, kažučy, što jana padkopywaje i rujnuje ŭwieś hramadzki ład. Adnak, jany zabywali, što i sučasnyje zakony dapuskajuć narušeńnie prawa

prywatnaje ŭłasnaści, kali taho wymahaje *ahulnaja patreba*: pad čyhunki, šosse, wulicy dzieržawa maje prawa brać patrebnuju ziamlu na asnowie prymusowaha wykupa. Heta pryznano, badaj, usimi hasudarstwami świetu. My bačyli heta ŭ rasiejskich zakonach. Prušy ŭ swaim kolonizacyjnym statucie pajšli jašče dalej. Ciapier Niamieččyna jašče bolej pašyryła prawa prymusowaha wykupu ziamli ŭ Kurlandyi, abnimajučy tracinu dwornych abšaraŭ. Urešci, jak nakazywaje kijeŭski karespandent «Algemeen Handelsbladet», hetman Ukrainy, Skoropadskij, zajawiŭ, što jon pojdzie nasustreč žadańniu kožnaha sielanina mieć dawoli ziamli, i heta budzie prawiedzieno ŭ žyćcio na tej asnowie, što dzieržawa wykupić 40% usich ziamielnych abšaraŭ wialikich panoŭ.

Jak bačym, sporka ab *pryncypy*, na jakich powinno być raźwiazano ziamielnaje pytańnie, skončyłasia ŭ tym duchu, što hasudarstwa karyść narodu pryznało za wyšejšuju, čymsi prawa niezačepnaści prywatnaje ŭłasnaści. Ciapier na čarodzi staić druhoje pytańnie: *jak, u jakoj formie* maje być prawiedzieno zdawoliwańnie ziamloj małaziamielnych haspadaroŭ?

Partyi, kotoryje staŭlajuć pierad usim karyść chlebarobaŭ, damahajucca konfiskacyi dwornych i inšych ziamielnych abšaraŭ i razdziełu ich miž chlebarobami biez nijakaje płaty. Naadwarot, wialikije ziemlaŭłaśniki, nia mienš zacikaŭlenyje ŭ hetaj sprawie, čymsia sielanie, damahajucca poŭnaha wykupa pa rynkowaj canie. A miž hetymi kancawymi kirunkami jość daŭhi ściah hrup i partyj, jakije starajucca pahadzić intaresy chlebarobaŭ i ziemlaŭłaśnikaŭ, prychilajučysia to da adnych, to da druhich.

Woś, razwiazku hetaha pytańnia pawinien dać u nas jak, i na Ukrainie, krajowy sejm, katoramu budzie prynaležać najwyšejšaje prawa wydawać zakony naahuł, a ŭ tym liku i ziamielnyje zakony. Ci apošnije buduć prawiedzieny na karyść narodu, ci na karyść zemlaŭłaśnikaŭ, heta zaležyć tolki ad taho, jaki budzie układ sił u krajowym sejmie, chto ŭ im budzie pierewažywać: zastupniki pracoŭnaha narodu, ci panoŭ. A jak u našym kraju narod— heta biełarusy, a pany—biezmała ŭsie palaki, dyk na raźwiazcy ziamielnaha pytańnia adabjecca i nacyanalny skład sejma: kali ŭ im buduć pierewažywać ščyryje biełarusy, katoryje chodajucca za karyść swajho narodu, dyk i prawiadzieńnie ŭ žyćcio ziamielnaj reformy adbudziecca ŭ takoj formie, kotoraja nie daść abiarnuć ziamielnuju zaležnaść sielan ad wialikich panoŭ u hrašawuju zaležnaść ad polskaha kapitału.

H. B.

Dla čužoj dzieržawy.

Niejak, siedziučy ŭ kawiarni, dawiałosia mnie čuć hutarku niekalkich polskich panoŭ pry susiednim stoliku.

Pryjechaŭšyj z Mienska małady čełowiek apawiedaŭ ab rabocie biełarusaŭ u ŭschodniaj Biełarusi. Miž inšym, zakranuŭ pytańnie ab tym, jak pawinny adnasicca da biełaruskaha hasudarstwienaha budoŭnictwa tutejšyje palaki.

— „Ja nia wieru ŭ mahčymaść polska-biełaruskaha zbliżeńnia. My pawinny hladzieć adnaho: swaich polskich intaresaŭ—*nia tolki tut, ale i ŭ Polščy.* A jak biełarusy nikoli našym intaresam nie padčyniacca, dyk nima što i kazać ab jakojś uhodzie...“.

Mianie nie ździwili hetyje słowy: jany paćwiardzili tolki toje, što było jasna widać z usiaje polskaje palityki ŭ našym kraju. A heta palityka znajšła swajo najbolš jarkaje wyražeńnie ŭ asłaŭlenym memoryale «saraka čatyroch»: kiraŭniki ŭsich polskich palityčnych kirunkaŭ zyjšlisia na tym, što biełarusy-kataliki—heta palaki, što hetak «polski narod»—heta biezmała nie «panujučaja nacyanalnaść» na našaj ziamli, sto ŭ imia nacyanalnych intaresaŭ tutejšaha «polskaha narodu» naš kraj treba dałučyć kaniečna da Polščy. Tolki i 44 polskije predstaŭniki, i ŭsie tutejšyje polskije palityki staralisia swajo žadańnie addać naš kraj pad polskaje panawańnie abasnawać—intaresami tutejšaha «polskaha narodu», dy nawat nie zaiknulisa, što robicca heta dla karyści Polščy!

Słuchajučy hutarku maich kawiarnianych susiedziaŭ, ja dumaŭ: woś ludzi, katoryje ščyra każuć toje, što dumajuć. Widać, sto heta—nie «palityki»...

Ale toje, što tak mohuć hawaryć miž saboj „nie palityki“, nawiało sumnuju myśl: heta-ž — ludzi, katoryje žywuć u našym kraju z daŭnych časoŭ, ludzi, katorych dziady, ci pradziady jašče ličyli siabie hramadzianami našaj ziamli,—i hetyje ludzi kłapociacca ciapier ab čužuju nam dzieržawu, kłapociacca ab toje, kab dobra žyłosia žycharam Polščy, dy dziela hetaha chočuć panlawolić Biełaruś, ab arnuć jaje ŭ służku «polskich intaresaŭ»... I s tej lohkaści, z jakoj jany sudziać ab doli našaha narodu, sulačy nam nowaje rabstwa, było jasna widać, što ŭ ich hałowach niemašaka zusim miesca dla dumki, što jany robiać niešta błahoje. A zadumacca jość nad čym: kab padobnyje ludzi apynulisia ŭ Polščy i pačali tam pracawać dziela *čužoj dzieržawy*, dyk ich tam usio hramadzianstwa zaklajmiło-by haniebnym imiem: zdrajcy!

Tak, zdrajca toj, chto, žywučy na ziamli čužoha narodu, budučy paŭnapraŭnym hramadzianinam čužoha Kraju, jaki daŭ jamu dabrabyt i bahaćcie, u addziaku pracuje nad panlawoleńniem hetaj swajej nowaj baćkaŭščyny. I niwodnaje hasudarstwa, niwodzin narod, katory dajšoŭ siły na swajej ziamli, nia može ściarpieć razwićcia na swaim cieli hetkaj skuły, jakaja može atrucić i dawiaści da palityčnaj śmierci ŭwieś kraj.

S takimi ludźmi i ŭ nas nia može być nijakaje zhody: z imi treba baroćca nie na žyćcio, a na śmierć, bo, astaŭšysia žywymi, jany wiečna buduć padrezać karani našaha bytu. Na abšyrnaj ziamli Biełaruskaj jość dawoli miesca dla ŭsich, chto na joj žywie,—biełarusy ničoha nie majuć proci taho, kab tutejšyje palaki astawalisia palakami i baranili-by swaje intaresy. Dla ŭsich hramadzian, dla ŭsich nacyanalnaściej na wolnaj Biełaruskaj ziamli pawinna być dadziena poŭnaja wola. Ale nielha dawać woli tym, chto cikuje na našu pahibiel, chto pasiahaje na wolu i ščaście našaha narodu i našaj ziamli!

X. X.

U Wilni i wakolicach.

× **Kamornickaja škoła.** 22.VII. u Wilni, pry Biskupskaj wul. 12, 2, la katedralnaha placu, adkryta škoła kamornikaŭ—dziela padhatoŭki tutejšych žycharaŭ. Nawuka i žyćcio ŭ školi — darmowyje. Pryjom maładych ludziej jašče trywaje.

× **Falšywyje «niamieckije» rubli.** U abaroci jość piać sartoŭ falšywych rubloŭ: 1) u polskim nadpisie ab karach zamiest, jak treba, «będzie» napisano «bębzie», — značyć, zamiest **d**—**b**; 2) pad podpisam «Michałowski» ŭ falšyŭkach niema kropki; apryč taho, razetka na šerym fonie źwierchu rublowak maje awalnuju, a nia kruhłuju formu; u polskim słowie «pożyczkowej» na kancy zamiest j staić **i**; 3) tyje-ž adznaki, što i pad cyfraj 2, tolki razetki nadrukowany prawilna: jany kruhłyje, a nie awalnyje; 4) «Posen, 17. April 1918.» maje inšyje litary; podpis «Ostbank für Handel und Gewerbe. Darlehenskasse Ost» nadrukowan mienšymi litarami; u słowie «Michałowski» miž **c** i **h** wialikšy odstup i u łatyskim tekście ab karach f pieračyrknuto nie naŭskos, a prosta; 5) błahi druk sinich razetak,— časta zamazany; šery fon adbity błaha.

× **Ab našeńni rasiejskaj formy.** Hłaŭnakamandujučyj na Uschodzie apawieščaje, što byŭšyje wajennyje, rasiejskije paddanyje, katoryje wiertajucca ŭ miežy Ober-Ost, pawinny źnimać formu, ci prynamsi źmianić jaje, pafarbawaŭšy dy źniaŭšy wajennyje adznaki, našyŭki i t. p. Asoby, katoryje z jakoj-koleČy pryčyny nia mohuć źniać formy, pawinny mieć zaŭsiody pry sabie swaje papiery i pakazwać ich na kožnaje žadańnie. Pry sprobie ŭciakać u ich buduć strelać, nie papiaredžywajučy. Adkrytaje ci ŭkrytaje našeńnie aružža zabaronieno pad stracham śmierci. Na kim budzie zaŭważeno aružže, u taho buduć strelać, nie papiaredžywajučy.

× **Zahad ab skacinie.** Stadthaŭptman apawieščaje, što kala čyhunki možna paświć skacinu tolki pad nahladam, abo nawiazaŭšy.

× **Licytacyja.** U paniadziełak, 29 lipnia, na Daminikanskaj № 3 adbudziecca pradaža z licytacyi rečaŭ, areštawanych za niezapłatu padatkaŭ.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
25—26	+ 21,1°	+ 15,0°
26—27	+ 21,8°	+ 13,5°
27—28	+ 23,6°	+ 10,5°
28—29	+ 26.7°	+ 9.5°

Biełaruskije narodnyje pieśni.

Krúhła màła (2) —ràju, ràju, bałócička,
Tam chadziła (2), raju, raju, maładzíčka,
A sieiła (2), raju, raju, rasu — krasú.
„Raści-ž maja (2), raju, raju rasà krasà.
A tonkaja (2), raju, raju, wysokaja,
Karanistaja (2), raju, raju, hłybokaja,
A na liście (2), raju, raju, šyrokaja!
Jak ja z tatam (2), raju, raju, žyci budu.
Paliwaci (2), raju, raju, ciabie budu.
A jak stanu (2), raju, raju, ŭ światkratuńki,
A jak z korniam (2), raju, raju ciabie wyrwu!
A wykinu (2), raju, raju, na wulicu.
Niachaj ciabie (2), raju, raju, koni stopčuć,
A chłopčyki (2), raju, raju, raściahajuć.
A koniki (2), raju, raju, kapytami,
A chłopčyki (2), raju, raju, čabatami.
A koniki (2), raju, raju, harcujučy,
A chłopčyki (2), raju, raju, tancujučy!

Francišk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 58).

Barbara.

O, o! šwagra kamplimenty hawore!

Zjawa 19.

Tyje-ž i pačtyljon.

Pačtyljon.

Ci tut žywie pan Radziwiłłowič?

Wincent.

Ale, tut. (biare ad pačtyljona piśmo. Da Barbary): Aha, heta musić ad henaha konsula, bo Ihnat kazaŭ, što spadziajecca piśma ad konsula... (Pabačyŭšy, što pačtyljon staić i čekaje, każe da jaho): A što? čaho?

Pačtyljon.

Treba raśpisacca, bo zakaznoje.

Wincent.

Aha, treba raśpisacca... (Razpisywajecca ŭ knizie, katoruju padaje jamu pačtyljon).

Zjawa 19.

Tyje-ž biez pačtyljona.

Barbara.

Musić šmat času projdzie, pakul jon dastanie henyje hrošy i treba budzie trochi pakłapacicca?

Wincent.

A niaŭžo-ž! Treba troški i pakłapacicca!

Zjawa 20.

Tyje-ž, Michalina i Zośka (uchodziać u kapialušoch).

Michalina.

Nu, my ŭžo hatowy!

Barbara.

Dyk pojdziem!

Wincent.

Pojdziema! Usie aprača Jazepa wychodziać)

Zjawa 21.

Jazep, paśla Aron.

Aron

(uchodzić z hramafonam. Stawić jaho na stale i ładzić).

Nu, woś i hramafon! Uch! jaki piekny hramafon! (Da Jazepa) Uch! jaki piekny hramafon! Što? nia piekny hramafon? A jaki hołas! Uch! jaki hołas. Pasłuchajcie, wam zara zaihraju adzin kawałak...

Juziuk.

(ustaje z łožku, idzie na front sceny i siedaje na ŭsłončyku kala warštatu zadam da Arona. S kišeni jaho tarčyć jakajaś butelečka).

Mianie ŭžo nijaki kawałak nie cikawić...

Aron.

Čamu-ž heta? Fe! Taki małady — i nie cikawić... Ja, pan Jazep, wiedaju ŭ čym reč... Hetaja?... Što?... Zosia?...

Juziuk.

E, kińcie!...

Aron.

Čamu? Ja maju i dla was adzin kawałak. Ja wiedaju, čaho wam treba! Wam treba ŭdawy, takoj udawy, što maje hrošy. Wy dobry ramieśnik, wam treba tak sama mieć swaju kramu. Wam, pan Jazep, treba kabiety razumnaj — adnym słowam kabiety da intaresu... A heta Zośka — wybačajcie—heta nie dla was žonka!...

Juziuk.

Dy kińcie ŭžo heta!

Aron.

Panok! Ja maju dla was takuju ŭdawu!

Juziuk (nieciarpliwa.

E!

Aron.

Što: e? čamu: e? Što nia chočecie ŭdawy? nia treba! Ja wam skažu inšuju reč: wy, pan Jazep, jašče wielmi małady! Wy tak nadta šmat nie markoćciesia. Wy jašče nie raz u žyćci budziecie zakachaŭšysia i nie raz jašče budziecie markocicca, dyk na što adrazu rabić taki wialiki smutak? Ja wam woś što skažu: pastarajciesia perš-na-pierš mieć swoj mahazynčyk. A jak budziecie mieć haławu i ščaście—tady buduć hrošy, tady wy, panok, dziesiać — dwadcać, sto takich

BIBLIOHRAFIJA.

„Бѣлорусская рѣчь“. Очеркъ народнаго языка съ историческимъ освѣщеніемъ. *Е. Θ. Карскій.* Изданіе Бѣлорусскаго Областного Комитета при Всероссійскомъ Совѣтѣ Крестьянскихъ Депутатовъ. Петроградъ. 1918.

U pradmowie da hetaj nowaj pracy pawažanaha i zasłužonaha prafesara Karskaha, aŭtara wializarnaj, fundamentalnaj pracy «Бѣлоруссы», wydaŭcy kažuć:

„Utworeny pry Ŭsierasiejskaj Radzie Sielanskich Deputataŭ Biełaruski Abłasny Kamitet, da katoraha ŭwajšli wykłučna predstaŭniki pracoŭnaha sielanstwa Biełaruskaha kraju ŭ Spaŭniajučym Kamitecie Rady i na nadzwyčajnym i druhim Usierasiejskich žjezdach sielanskich deputataŭ, sazwaŭ na 15 śnieźnia 1917 h. ŭ Miensku Pieršy Ŭsiebiełaruski Žjezd. Na razhlad i rezalucyju Žjezdu było padadzieno šmat dakładaŭ i zajaŭ aświedamlajučaha i arhanizacyjnaha charakteru. Jak wiadoma, Žjezd nie paśpieŭ da wiaści da kanca swaje raboty, bo ŭ načy s 17 na 18 śnieźnia jaho razahnali „Kamisary Zachodniaje Obłaści“. Zhodna z žadańniami ŭčaśnikaŭ Žjezdu, Biełaruski Abłasny Kamitet pastanawiŭ: usie pračytanyje na Žieździ, a takža zajaŭlenyje kamitetu dakłady nadrukawać dzieła lepšaha ich pašyreńnia i dzieła taho, kab imi mahli karystacca pracaŭniki biełaruskaha ruchu. Heta praca akademika Karskaha i stanowić adzin z hetkich dakładaŭ. .“

Wydaŭcy wypuścili jaje drukam u świet, „jak kaniečnuju padsobnuju knižku dzieła paznańnia biełaruskaje mowy“, i na 59 stranicach jana daje karotki prahlad taho, što daŭ akademik Karski padrobna ŭ swajej znamianitaj pracy «Бѣлоруссы». Woś, što kaže sam aŭtar ab swajej nowaj knižce:

„Historyja biełaruskaje mowy dadziena nami ŭ troch knižkach «Бѣлоруссы» (t. II, wyp. 1—3). Ale, kab ich čytać, patrebna niekatoraja filołohičnaja padhatoŭka, jakuju majuć daloka nia ŭsie tyje biełarusy, katoryje chacieli-by paznajomicca z historyjej swaje mowy. Dzieła hetaha my i pastanawili dać karotki, dastupny dla ŭsich narys hetaha pradmieta“.

Dla tych, chto znajomy s cennaj pracaj «Бѣлоруссы», nowaja knižka nie daje ničoha nowaha. Ale dla šyrokaj publiki —heta jak byccam karotki katachizm historyi biełaruskaje mowy, i my, witajučy wychad narysu, možem tolki pažaleć, što jon nia wyjšaŭ pa-biełarusku...

A. N.

P. S. Jak my dawiedalisia ŭ Pieciarburzie drukujecca nowy — apošni tom kapitalnaje pracy praf. Karskaha «Бѣлоруссы». Heta— padrobny ahlad biełaruskaj literatury ad najdaŭniejšych časoŭ da ciapierašnich.

Z USIAHO KRAJU.

Dziŭnyje kluby.

(ad našaha karespandenta)

MIENSK. Užo niekalki razoŭ u «H.B.» čytajem zamietku ab tym, što Biełaruski mienski klub i rasiejski mienski klub chočuć złučycca.

Meta ŭsich rasiejskich arhanizacyj na Biełarusi— heta dzieržać biełarusaŭ u maskoŭskaj niawoli, biełaruskije-ž arhanizacyi majuć metu aswabadzić Biełaruś ad maskoŭskaha (rasiejskaha) jarma i stwaryć swajo biełaruskaje wolnaje žyćcio, dyk jakoje-ž može być ich złučeńnie? Jak može złučycca jwada z ahniom? Adno z dwoch: abo słabry rasiejskaha klubu świadomyje biełarusy, značyoca i klub pawinien pastawić sabie biełaruskuju metu, nazywacca biełaruskim i jak taki može złučycca z Biełaruskim klubam, kali-ž nie, dyk može ŭ Biełaruskim klubie niema świadomych biełarusaŭ, dyk jaki ž jon tady biełaruski? Biaz hetych warunkaŭ złučeńnia nia može być. A tymčasam my, mienčanie, čujem, to p. Wiernikoŭski štoś robić u hetym kirunku to s p. Wiernikoŭskim šioś robiać, prosta: „kamedyja, chto nia wiedaje...

Maksim Sakolič.

Koni z Ukrainy.

Z Ukrainy prybyli koni, jakich buduć pradawać haspadaram, u katorych u swaim časie pabrali koni dzieła wajennych patreb. Heta asabliwa datyčecca hrodnienskaha sielskaha pawietu.

ORŠA. Pa prykładu Pskowa, tut ładzicca litoŭskaja kamisija dzieła pryjomu i pierawozu da rodnych miesc uciekačoŭ.

HORADNIA. Štadthaŭptmann apawieščaje, što čyślenyje prośby ab adkryćcie čajnych i restaranaŭ — zusim biazcelny, bo pawialičyć ich čysło niemahčyma.

Adzin rabotnik s fabryki marmalady źwiarnuŭ uwahu staražoŭ swajej hrubinioj. Zadzieržaŭšy jaho, znajšli na im abkručenymi niekalki miachoŭ, jakije jon pamykaŭsia wyniaści.

HARASIMOWIČY. Tut na wagzali areštawali siem dziaŭčat, jakije zanimalisia tajnaj pierawozkaj zbožža ŭ Horadniu. Pry ich znajšli kala 200 kilogr. (12 pudoŭ) zbožža.

BIELANY. U adnu z apošnich načej złaždziei ŭkrali tut most cieraz ba łota. Suchije kałody razachwocili, widać, złaždziejaŭ na dobry apał.

LIBAWA. Pamierła najstarejšaja žycharka našaha miesta, 110 hadoŭ, rybačka Maryja Weisflung.

Ukraina.

KIJEŬ (W.TB). 25.VII. U paniadziełak pierad niamieckim palawym sudom pačaŭsia razbor sprawy byŭšaha ŭkrainskaha ŭradu. Na sudzie wykrywajucca wielmi padazrycielnyje znosiny členaŭ raspuščenaj rady s polskim korpusam. Byŭ prajekt źwiarnucca da ŭkrainskaha narodu s pryzywam paŭstać proci niemcaŭ. Hołubowič i Žukoŭski zasudženy na dwa hady ŭ wastroh, inšyje winawačenyje —na adzin hod.

Reskryptam hetman zwolniŭ ministra-prezydenta Lizohuba ad spaŭnieńnia pawinnaściej ministra ŭnutrenych spraŭ. Za ministra ŭnutrenych spraŭ naznačen Ihor Kistiakowskij. Hieneralnym sekretarom naznačen Siarhiej Zawadzkij.

KIJEŬ. Na ahulnym zasiedańni ŭkrainska-rasiejskaj mirnaj delehacyi pašła doŭhich sporak pastanoŭleno wybrać asobnuju padkamisiju dzieła ŭstanaŭleńnia etnohraficznych hranic.

Žaleznadarožnaja zabastoŭka na Ukrainie słabieje. Na žadańnie niamieckaj hałoŭnaj kamandy na hłaŭnych linijach u paru chodziać pa dźwie, na bakawych — pa adnej pary pojezdaŭ.

S Finlandyi.

BERLIN (W.T.B.). Finlandzki sejm pry druhim čytańni pryniaŭ pastanowu ab zawiadzieńni manarchii zwyčajnaj bolšaściu hałasoŭ. S pryčyny taho, što dzieła zakonnaści hetkaj pastanowy patrebna bolšaść dźwioch tracin, 11 žniŭnia adbudziecca jašče adno hałasawańnie. Finlandzkaja armija staić za monarchiju. Za heta-ž enerhična ahituje Swinchuwud.

WIESTKI Z RASIEI.

BERLIN. Užo niekalki tydniaŭ u Berlinie znachodzicca delehacyja sawieckaha ŭradu dzieła wiadzieńnia z imperskim uradam pierehaworaŭ ab pieramienach u bieraściejskaj umowie. Sawiecki ŭrad u Maskwie pieršy wyskazaŭ swajo žadańnie hetaho. Pierehawory ŭžo dachodziać swajho kanca. Jany dajšli ŭhody wa ŭsich punktach.

BERLIN. Nowy pasoł pry sawieckim uradzie, Helferich, wyjechaŭ u Maskwu.

Rasiejskaje pasolstwa piarečyć wiestkam ab rasstrele Kamkowa i Spirydonowaj. Jany jašče pad sudom.

U apošnije dni ŭ Maskwie areštawali bolš za 1,000 asob. Zakryty 19 klubaŭ socyal-rewalucyanieraŭ.

MASKWA. Na huberskaj naradzie fabryčnych kamitetaŭ Lenin skazaŭ pramowu ab pałażeńni Rasiei. Pałażeńnie zrabiłosia bolš wostrym s pryčyny mižnarodnych trudnaściej, procirewalucyjnych zmoŭ i wyzwanaha hetym jeminnaha kryzisu. Rasiei wielmi ciažka zakončyć rewalucyju. Pawodłuh bieraściejsk. ŭmowy Rasieja była-by prymušena zapłacić Niamieččynie kala 6 milardaŭ rubloŭ. Šalonaja sproba socyalrewalucyanieraŭ uciahnuć Rasieju iznoŭ u wajnu z Niamieččynaj, zabiwajučy hr. Mirbacha, — heta błahi sposab wyzwalicca ad błahich paśledztwaŭ bieraściejskaje ŭmowy. Ale wychad znajšci treba.

ŠTOKHOLM. Usio Murmanskaje užbiarežže abjaŭleno murmanskim sawietam u asadnym pałażeńni. Stancyi murmanskaj čyhunki majuć za kamendantaŭ anhličan. Adbyłośa mnoha obyskaŭ. Areštowano kala 100 asob.

---

jak Zosia znojdziecie... Pan Jazep! jak ja pačynaŭ swoj interas, ja mieŭ małuju kramu na Šklannaj wulicy s šuwaksam da botaŭ, a ciapier ja ŭ maim mahazynie maju tawaru bolš za trydcać tysiač rubloŭ. Maju i hadzinniki, i hramafony, i kalošy, i lampy, a žanicca jašče nia dumaju, bo heta nie gešeft. Jak ja budu mieć u swaim mahazynie tawaru na 100 tysiač rubloŭ, tady ja budu žanicca, bo tady ja mahu wybirać, jak hość wybiraje tawar u majoj kramie... Što? ci ja maju recht?

Jazep (maŭčyć).

Aron

(pryhledajecca da Jazepa; zaŭważyŭ butełačku ŭ kišani cicha jaje wyciahiwaje, adkarkoŭwaje i niuchaje).

Fe! što heta?!

Juziuk

(adbirajučy butełačku)

Addajcie!—

Aron (nie daje)

Što heta! heta actowaja asensja! Fe! Na što heta?

Juziuk. (j. w.).

Addajcie!

Aron

(chawaje butełku sabie ŭ kišeń)

Fe! soram! Wy nie mužčyna, a baba, horš baby.. Ja baču, što z wami zusim kiepska. Wam treba wyjechać adhetul. Ci nie majecie hdzie? Kali čeławiek dobra znaje jakojeś ramiasło dyk zaŭsiody daść sabie radu.

Juziuk.

(bytcam da siabie).

Maju brata ŭ Horadni...

Aron.

Majecie brata? Nu dyk jedźcie da brata! Čaho tut siadzieć?

Juziuk.

Ach, pan Aron! mo' majecie raciju! (idzie ŭ swoj kut, adčyniaje kufar, pačynaje pakawacca).

Aron.

Ja zaŭsiody maju recht. Možecie wyjechać siahońnia ŭ načy, jak raz idzie pojezd u Horadniu a hetaje paškudztwa ja wykinu na katuch... Fe! Čeławiek — heta najdurniejšaja žywioła z usich bydlat. Niwodnaja žywioła, kali joj kiepska, nia pje esensii actowaj, a starajecca, kab joj było lapiej... O, składajcie rečy i siahońnia jedźcie, kali wam tak dręnna na sercy.

Juziuk.

Ale. Siahońnia pajedu. Pierad hetym chacieŭ-by tolki raźwitacca z imi.

Aron.

Na što raźwitacca? ja raźwitajusia, a wy jedźcie.. A hrošy na darohu majecie?

Juziuk.

Maju.

Aron.

Nu, dyk bywajcie zdarowy! Mnie treba iści da intaresu... (padaje ruku i wychodzić)

Zjawa 22.

Jazep (adzin)

O, nikčemnaje žyćcio! Sny raźwiejalisia, jak dym...

(piaje):

Kali ŭ wasieńni sumny dzień
Zabliśnie sonce nam jaśniej,
Z dušy prahonić hora cień —
Nadzieju zbudzić ŭ nas chutčej.

Ab jasnaj doli choćeš pieć,
A sumna jznoŭ pačnieš piejać,
Duša jznoŭ prahnie mieć
I ślozy u wačoch stajać.

A inšy raz takije sny
Nam śniacca siarod sumnych dzion,
Što z žalem dumaješ ŭšo ty:
Nia wiernieeca, ach, hety son!

Nima žyćcia biaz hetych dum,
Biaz hetych jasnych, pieknych snoŭ;
Kali ŭ dušy panuje sum,
Prydzie kališ i radaść znoŭ.

Tak horača ciabie kachaŭ,
Maja ty daražeńkaja! —
Nikoli ja ab tym nie znaŭ,
Što biez ciabie astanuś ja.

Ty dla mianie ważniej žyćcia,
Na świeci darażej ŭsiaho —
Jak biez ciabie žyć budu ja,
Ach, sam nia wiedaju taho!

Zjawa 23.

Juziuk i Ihnat.

Ihnat (uchodzić).

Što-ž heta?!... A hdzie-ž usie padzielisia. (kliče) Pan Wincenty! (pauza) Hm!.. Kwatera niezačyniena, — moh-by złodziej uwajšci... Pan Wincenty! (idzie na lewa; pabačyŭšy Jazepa, zatrymliwajecca, nia wiedajučy, što skazać). A — pan Jazep!..

Juziuk.

Ale.

Ihnat.

A hdzie-ž usie?

(Dalej budzie).

Hłaŭnyje wajennyje siły sajužnikaŭ sabrany ŭ Archangielsku.

MASKWA. Trocki wydaŭ zahad ab zabaronie rasiejskim hramadzianam pad hroźbaj kary śmierciu akazwać jakuju koleču pomač sajužnikam.

Čyčeryn piše ŭ «Izwiestijach»: «Wyjead sajužnickich dyplomataŭ z Wałohdy ŭ Archangielsk wielmi zasmuciŭ rasiejski ŭrad, katory enerhična pratestuje proci narušeńnia sajužnickimi wojskami neŭtralnaści Rasiei i proci paddzieržki čecha-sławackaha ruchu».

MASKWA. 25.VII. *Uradowa*. Nia hledziačy na wielmi silny adpor sawieckich wojsk, Simbirsk uziat čecha-sławakami.

S pryčyny hetaj wiestki «Правда» piše: „Simbirsk byŭ adnym s punktaŭ, na jakich apirałasia sawieckaja ŭłaść, a takže hłaŭnym składam chleba. Niebaspieka nabližajecca. Worahaŭ mnoha, i jany dobra arhanizawany. Kali ŭpadak Samary nie zbudziŭ rabotnikaŭ, dyk upadak Simbirska napaŭniaje proletaryat stracham i trywohaj za budučynu proletaryackaj rewalucyi".

Miž hienerałam Chorwatam i čecha-sławakami zroblena ŭmowa, pawodłuh katoraj čecha-sławaki abiazywajucca pamahčy hien. Chorwatu ŭ pachodzi na Chabarowsk i ŭ zachodni Sibir.

MASKWA (W.T.B.). Dokazy znosin miž pasolstwami sajužnikaŭ i zabojcami hr. Mirbacha nabirajuć usio wialikšaj wahi. 6 lipnia, u dzień śmierci Mirbacha, pačałosia ŭ Jarasłaŭli paŭstańnie, padniataje serbskim aficeram. Biełaja hwardyja ŭ Jarasłaŭli abjawiła stan wajny z Niamieččynaj.

Načalnik sawieckich wojsk, Murawjow, katory pierajšoŭ da čecha-sławakoŭ, wiadomy awanturyst i chabarnik. Pierajšoŭšy da čecha sławakoŭ jon taksama abjawiŭ stan wajny z Niamieččynaj.

Ministerstwa Sibirskaha ŭradu znachodzicca ŭ Omsku. Jano abjawiło niewažnymi ŭsie bolšewickije prykazy i wiarnuło prawa ŭłasnaści.

WYBORG. Finlandzkije hazety nakazywajuć, što ahienty sajužnikaŭ, byŭšyje čyrwonahwardziejcy, puskajuć pa wioskach čutki, što Anhlija hatowa pradawać žycharam muku pa 3 kap. funt praz 3 hady, kali finlandcy zhodziacca zrabić sajuz z Anhlijej.

MASKWA. Trockij apawieščaje, što paŭstańnie ŭ Jarasłaŭli zatušeno. Na Wołzie arhanizujecca silnaja sawieckaja flotylja dziela baraćby s kontrrewalucyanierami.

Wialikije kniazi Juryj i Mikałaj Michajławičy i Dźmitryj Konstantynawič pierawiezieny ŭ Pieciarburh.

Žaleznadarožnyje znosiny z Jarasłaŭlem praz Wałohdu wiernieny.

MASKWA. Niawydzieržanaje stanowišče čyrwonaj hwardyi ŭ unutrenych palityčnych zatrudnieńniach padbiło Trockaha predłažyć sawieckamu ŭradu rospusk čyrwonaje hwardyi i ŭtwareńnie pastajannaj armii s prymusowaj służbaj. Płata nowaj armii budzie šmat pamienšena.

LONDON (Reŭter). Japonija zhodziłasia na predłažeńnie Złučenych Štataŭ paddzieržać armiju čecha-sławakoŭ u Sibiry.

KIJEU. Monarchičny žjezd u Kijewie z učaściem čyślenych monarchistaŭ z usiaje Rasiei zakončen. Bolšaść žadała zawiadzieńnia absalutnaj monarchii i wajennaj dyktatury. Akciabrysty i nacyanalisty pratestawali proci hetaha i damahalisia konstytucyjnaj monarchii. Pryniata rezalucyja z žadańniem dla Wialikarasiei takoha dzieržaŭnaha ładu, jaki byŭ pierad lutawaj rewalucyjej letašniaha hodu.

BERLIN. Dawiedzieno, što b. cara rasstrelali ŭžo ŭ aŭtorak, 10 lipnia.

18 lipnia adbyłosia ŭ Maskwie zasiedańnie centralnaha spaŭniajučaha kamitetu pad maršałkoŭstwam Świerdłowa. Kamitet pryznaŭ prawilnaj «karu śmierci nad karanawanym katam».

Žonka i syn Mikałaja Ramanawa pierawiezieny ŭ druhoje miesca.

U ruki sawieckaha ŭradu papaŭ dnieŭnik b. cara, wiedzieny im da samych apošnich dzion. U im časta ŭspaminajecca Hryhor Rasputin. Dnieŭnik budzie nadrukowan.

Z usiaho świetu.

BERLIN. Nowy stats-sekretar zahraničnych spraŭ, v. Hince, wyjechaŭ u hłaŭnuju kwateru, dzie jon prabudzie niekalki dzion.

BRUSSEL. Wałonski ŭrad u adkrytym piśmie źwiertajecca da belhijskaha karala s prośbaj prystać na mirnuju formu hr. Hertlinga: „Pawarot Belhii za niamieckije kałonii".

WIENA (W.T.B.). Impieratar naznačyŭ b. ministra-prezydenta Zejdlera za dyrektara swaje kancelaryi.

WIENA Nowy minister-prezydent, Hussarek, u swajej prahramnaj pramowie ŭ parlamencie adznačyŭ patrebu ciaśniejšaha sajuza z Niamieččynaj, kaniečna patrebnaha da žyćcia abiedźwych dzieržaŭ.

BUKAREŠT. Parlament pryniaŭ pierewahaj usich hałasoŭ proci dwoch zakon ab prawoch i pawinnaściach rumynskich hramadzian dla žydoŭ.

LONDON. S pryčyny naboru rekrutaŭ s-pamiž rabotnikaŭ wajennych fabryk ŭźniałasia zabastoŭka. Jana ŭsio uzrastaje i abnimaje ŭžo 150.000 rabotnikaŭ. Urad starajecca ŭmowić rabotnikaŭ utrymacca ad zabastoŭki ŭ hetki ważny dla raźwiazki wajny moment i hrozić zabastoŭščykam uziać ich usich u sałdaty.

LONDON (Reŭter). Čerčyl zajawiŭ u Nižniaj Pałacie, što ciapierašniaja zabastoŭka rabotnikaŭ wajennych fabryk—hrozna dla hasudarstwa. U Birninganskim pramyšlenym akruzie bastujuć 100.000 rabotnikaŭ. U Lidsie na konferencyi rabotnikaŭ pastanoŭleno abjawić ahulnuju zabastoŭku, kali ŭrad nie admowicca ad naboru rekrutaŭ spamiž rabotnikaŭ wajennych fabryk.

ŠTOKHOLM. Tut byli čatyry zdareńni śmierci ad chalery.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni

28 VII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Na paŭdnia ad Alber my adbili anhlickaje nastupleńnie i ŭziali pałonnych.

Front niamieckaha Naślednika: Na poli batalii miž En i Marn wostryje nastupleńni worahaŭ adbity čaściu pierad, čaściu ŭ našych linijach. Naabapał Urk bitwy trywali da wiečara. My na poŭnačy ad Ulšy-le Šato wykinuli worahaŭ z ich piarednich linij. Na paŭdnia ad Urk my atakaj adkinuli warožyje kontrataki. Na zachodzi ad Wensel, na Marnie, worahi paśla wostraje bitwy adbity pierad našymi linijami. Na paludziennym zachodzie ad Rejmsa my adbili kontrataku biełych i čornych francuzaŭ. Miž dalinaj Sinip i Suen worahi na samaj ranicy pačali ataku, dy byli adbity.

U bitwach na pawietry worahi ŭčora ŭtracili 26 samalotaŭ i 1 prywiazny latučy šar. Baron v. Richthofen dajšoŭ swaje 30 pabiedy, dy hetak eskadra pahibšaha bar. v. Richthofena maje 500 pabied. Paručyk Lewenhart pajšoŭ swaje 44-aje pabiedy.

27.VII. Uschodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Naabapał Skarp u načy bajewaja čynnaść krapčeła.

Front niamieckaha Naślednika: Miž Suassonam i Rejmsam bajewaja čynnaść šmat słabiejša. U Šampani francuskaje nastupleńnie pry Pert adbito.

Front Albrechta Wiurtemberskaha: Udačnyje raźwiedki ŭ Wogiezach i ŭ Elzasie.

28.VII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Ažyŭlenyje raźwiedki i ahoń artyleryi. Nastupleńni pry Lis, naabapał Somm i na poŭnačy ad Mondidje adbity.

Front niamieckaha Naślednika: Na poli batalii — ciš. U Šampani worahi ŭwarwalisia na našy piarednije linii na poŭdnia ad Sasnowych hor. Kontratakaj my blizka zusim wykinuli ich adtul.

Kala wajny.

BERLIN. S pryčyny šyrenych čutak ab chwarobie Hindenburga wialikaja hłaŭnaja kwatera apawieščaje na žadańnie samoha Hindenburga, što jon čujecca wielmi dobra.

BERLIN. My ŭtracili ŭ bitwie miž En i Marn pry apošnim warožym nastupleńni kala piataj ci šostaj čaści taho abšaru, katory my zdabyli, nastupajučy na En u bitwach 30 maja i 1 červienia.

NJU-JORK. Amerykanskaja armija na zachodnim froncie karystajecca dziela raźwiedak družynami apašoŭ z Oryzony.

WIENA (W.TB.). 26.VII. *Uradowa* U Ałbanii miž Kuzi i moram my pačali nastupać i ŭ niekalkich punktach dajšli da Siamini, nia hledziačy na zajadłyje kontrataki worahaŭ.

WIENA (W.T.B.). 27.VII. U Ałbanii našy wojski pry Kalmi pierajšli cieraz Semini.

U načy z 24 na 25 lipnia našy marskije latuny atakawali anhlickije aerodromy pry Otrando. Apošnije zhareli.

LONDON (Reŭter). Admirałciejstwa nakazywaje:

Ad 18 da 24 lipnia našy latučyje siły skinuli 15,000 kilogr. bomb na Zeebriugge, Briugge i Ostende. Zništoženy 14 warožych samalotaŭ; a nas zhinuło tolki 5.

Uwaha (W.T.B.). Z wiery hodnaj krynicy my dawiedywajemsia, što wialikšaj udačy henyje naloty nia mieli. Worahi ŭtracili bolš samalotaŭ, čym my.

LONDON. *Uradowa*. Pamočny krejser «Marmora», 10,000 tonn, zatoplen 23 lipnia niamieckaj padwodnaj łodkaj.

Adzin anhlicki kontrminanosiec zatanuŭ 24 lipnia.

BERLIN (W.T.B.). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak nawakoł Anhlii: 18.000 tonn.

Biełaruskije narodnyje pieśni.

Na harodzie dzieŭka chaładok kapała,
Rana, rana, chaładok kapała!
Kapała, kapała da nia wykapała.
Rana, rana, da nia wykapała.
Tolki wykapała załatuju kwietku,
Rana, rana, załatuju kwietku!

—

Lacieli pčoły da cieraz try poli,
Rana, rana, da cieraz try poli!
Najšli tyja pčoły try namiotki ŭ poli!
Rana, rana, try namiotki ŭ poli.
Pieršaja namiotka — to dzieŭka Hannačka,
Druhaja namiotka — to dzieŭka Wasiačka,
Treciaja namiotka — to dzieŭka Waračka,
Rana, rana, to dzieŭka Waračka!

—

Stareńki dziadočak pa harodzie chodzie,
Rana, rana pa harodzie chodzie!
Pa harodzie chodzie i are, skarodzie!
Rana, rana i are skarodzie!
A za im małodka u stupień stupaje,
U stupień stupaje, wierabjoŭ puhaje:
Laciecie wierabji na dziedawy kanopli,
Kab mnie ich nia braci, nia braci, nia słaci,
Nia braci, nia słaci, ni praści, ni tkaci,
Nia praści, ni tkaci, ni bialić, ni šyci,
Ni bialić, ni šyci, saročki nasici,
Rana, rana, saročki nasici!

—

A ŭ Boha daroha i doŭha i šyroka,
Rana, rana, i doŭha i šyroka!
Jak pa tej darozie ziać da ciešču chodzie,
Rana, rana, ziać da ciešču chodzie!
Ziać da ciešču chodzie, žałabu prynosie,
Załabu prynosie, swaje ciešču prosie:
„Cieščuchna, matuchna, twaja doč lichaja,
Twaja doč lichaja da mianie nabiła!"
— Choć jana nabiła, nia na licha ŭčyła:
Nia chadzi da šynku da nia pi harełki,
Da nia pi harełki, tabaki nia niuchaj,
Tabaki nia niuchaj, haworak nia słuchaj,
Rana, rana, haworak nia słuchaj!

—

Jarawaja pčołka pad niabies latała!
Rana, rana, pad niabies latała,
Pad niabies latała, da Boha słuchała,
Da Boha słuchała, da što Boh hawora—
A Boh syna ženie, u Illi dočku biare,
U Illi dočku biare, Ulitačkaj zawie:
Ulitka—niaboha, idzitka da Boha!
Rana, rana, idzitka da Boha!

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.